

ΥΓΕΙΑ

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ

Ηθική ανάπτυξη και αγωγή των παιδιών

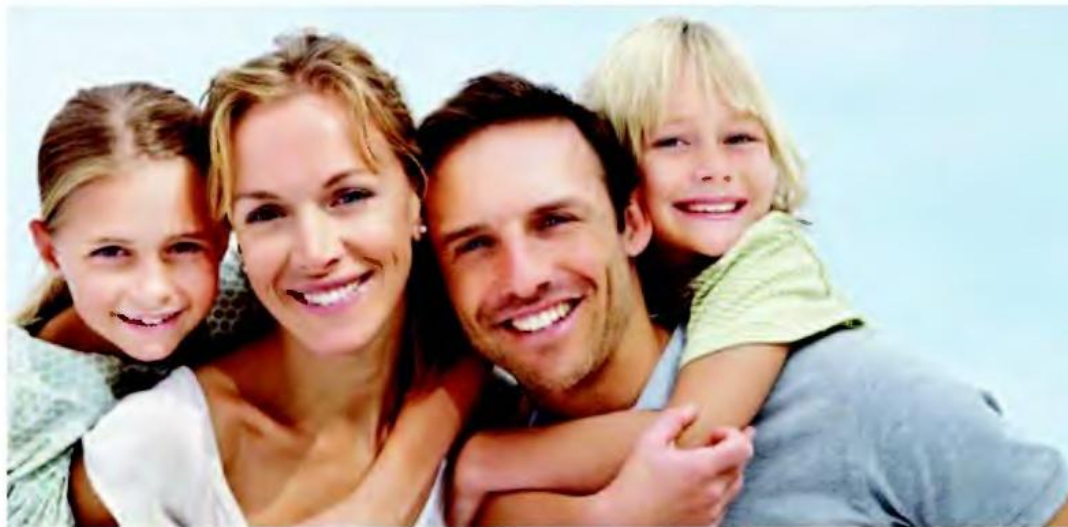
Η οικογένεια αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες ενίσχυσης της ηθικής ανάπτυξης του παιδιού. Τι εννοούμε όμως λέγοντας ηθική ανάπτυξη; Η ηθική ανάπτυξη του παιδιού αφορά τον τρόπο με τον οποίο ο άνθρωπος φθάνει στην ικανότητα να επιλύει τις αντιθέσεις ανάμεσα στις εγωκεντρικές του ανάγκες και τάσεις και στις υποχρεώσεις του να ενεργεί θετικά ως προς τις ανάγκες και τα δικαιώματα των άλλων.

Ας δούμε όμως ποιοι παράμετροι προσωπικότητας και συμπεριφοράς των γονέων επηρεάζουν την ηθική ανάπτυξη και αγωγή των παιδιών.

Η πρώτη παράμετρος που επηρεάζει την ηθική ανάπτυξη των παιδιών είναι ο συναισθηματικός τόνος. Όταν οι δεσμοί αγάπης μεταξύ παιδιών και γονέων είναι ισχυροί τότε η ηθική ανάπτυξη των παιδιών παρουσιάζεται ευκολότερη και συστηματικότερη. Τα παιδιά που ζουν και μεγαλώνουν μέσα σ' ένα περιβάλλον που κυριαρχούν η αγάπη και η στοργή αναπτύσσονται ασφαλή προσκόλληση. Η ασφαλής προσκόλληση αποτελεί την ασφαλιστική δικλίδα για την σωστή ηθική, αλλά και τη γενικότερη ανάπτυξη των παιδιών.

Δεύτερη σημαντική παράμετρος που επηρεάζει την ηθική ανάπτυξη των παιδιών είναι η ανταπόκριση των γονέων. Όταν το παιδί αισθάνεται ότι οι γονείς ανταποκρίνονται στα καθήκοντά τους ως γονείς, τότε νιώθει ασφάλεια και εσωτερική ικανοποίηση. Τα παιδιά έχουν ανάγκη να αισθάνονται ότι δεν είναι παραμελημένα από τους γονείς τους, παρόλο το εξαντλητικό πρόγραμμα εργασίας που έχουν οι σύγχρονοι γονείς. Τα παιδιά των οποίων οι γονείς ανταποκρίνονται στις επιθυμίες, αλλά και στις ανάγκες τους παρουσιάζουν ομαλότερη και ταχύτερη ανάπτυξη, ασφαλή προσκόλληση και συναισθηματική ισορροπία.

Η τρίτη και τελευταία παράμετρος είναι οι μέθοδοι πειθαρχίας και η συμβολή τους στην ψυχική υγεία των παιδιών. Οι γονείς για να απορροφούν τις παρεκτροπές των παιδιών οφείλουν

να ρυθμίσουν τη συμπεριφορά τους, χωρίς άγχος και αναστολές, αφού τα όρια και οι κανόνες που σαν σκοπό τους έχουν την προστασία και την ασφάλεια των παιδιών, μόνο όφελι μπορούν να επιφέρουν παρόλο τις όποιες αντιδράσεις των παιδιών. Τα παιδιά χρειάζεται εκ των προτέρων να γνωρίζουν ποιες πράξεις τους είναι αποδεκτές και ποιες όχι. Η σωστή ρύθμιση της συμπεριφοράς των παιδιών από τους γονείς λειτουργεί αποτρεπτικά όσον αφορά στην υιοθέτηση των όποιων αυτοκαταστροφικών συμπεριφορών, αφού τα παιδιά γνωρίζουν τα όρια μέσα στα οποία επιτρέπεται να κινηθούν. Η συνέπεια των κανόνων αποτελεί το μέγιστο ζήτημα για την ηθική ανάπτυξη και αγωγή των παιδιών.

Τα παιδιά πρέπει να μάθουν να υπακούουν σε κάποιους κανόνες και να γνωρίζουν τις συνέπειες των πράξεών τους. Ο γονέας βέβαια, δεν πρέπει να ξεχνά ποτέ, ότι η επιβαλλόμενη τιμωρία πρέπει να απευθύνεται στην πράξη και όχι στο ίδιο το παιδί. Για αυτόν τον λόγο οι γονείς οφείλουν να διακρίνουν την ίδια την προσωπικότητα του παιδιού και τις κατά περίπτωση πράξεις του, έτσι ώστε το παιδί να αντι-

ληφθεί ότι η τιμωρία δεν έχει ως σκοπό να μειώσει την προσωπικότητά του, αλλά έχει ως στόχο τη μελλοντική αποτροπή του από την πραγματοποίηση της ίδιας ενέργειας. Και φυσικά ο γονέας δεν πρέπει να ξεχνάει ότι η απόδοση της τιμωρίας στα παιδιά πρέπει να γίνεται αμέσως μετά την τέλεση της μη αποδεκτής πράξης. Η καθυστέρησή της μπορεί να δημιουργήσει στο παιδί την εντύπωση ότι μπορεί να αποφύγει την τιμωρία, ενώ η άμεση απόδοσή της λειτουργεί ανασταλτικά στην πρόθεσή του παιδιού να την επαναλάβει.

Τέλος ιδιαίτερη σημασία στην ηθική ανάπτυξη του παιδιού παίζει η ανάπτυξη αρμονικών σχέσεων μεταξύ γονέων και παιδιών. Από τη νηπιακή ηλικία οι γονείς οφείλουν να πραγματοποιούν από κοινού δραστηριότητες με τα παιδιά τους, ώστε να δημιουργηθεί το συναισθηματικό της αρμονίας μεταξύ των μελών της οικο-

γένειας. Η επικοινωνία της αρμονίας ενισχύεται όταν ο γονέας "συνδέεται" με το παιδί στο δικό του επίπεδο. Όταν δηλαδή ακολουθεί το παιδί στο δικό του κόσμο, ώστε αυτό να εισπράξει το ενδιαφέρον του γονέα.

Και φυσικά σημαντικό ρόλο στην ηθική ανάπτυξη των παιδιών αποτελεί και το προσωπικό παράδειγμα του γονέα. Δεν αρκεί ο γονέας να διακηρύσσει τους κανόνες και να συμβουλεύει τα παιδιά του. Οφείλει να δίνει το καλό παράδειγμα και να προσπαθεί να αποτελέσει ο ίδιος ένα θετικό πρότυπο. Γιατί δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι τα παιδιά μας μαθαίνουν καλύτερα όταν "βλέπουν" και όχι όταν "ακούουν και δεν βλέπουν".

**Κέντρο Πρόληψης Εξαρτησιογόνων
Ουσιών Νομού Χανίων σε συνεργασία
με τον ΟΚΑΝΑ**

Βιβλιογραφία:
Κακαβούλη Α. Ηθική ανάπτυξη και αγωγή. Τόμος Β.1994
Κακαβούλη Α. Παιδικός αλtruισμός. 1999

Το Πάντρεμα Ύλης και Πνεύματος!